

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119, Dep.
0032 OSLO

Høringsuttalelse fra styret i Nordkapp maritime fagskole: NOU 2014: 14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg

Styret i Nordkapp maritime fagskole behandlet i sak 4/2015, i møte den 23. mars 2015, NOU 2014: 14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg, og gir følgende uttalelse til utredningen:

Styret i Nordkapp maritime fagskole ser svært positivt på at det er utarbeidet og lagt fram en NOU som setter fagskoleutdanningen på dagsorden. Styret synes det er positivt at man nå ønsker å se på hvordan fagskolene er finansierte. Fagskolestyret kan derimot ikke støtte høringsforslagets punkt om en kraftig reduksjon av antallet fagskoler da mangfoldet og attraktiviteten vil kunne svekkes. I tillegg vil den lokale kunnskapen om behov for fagskoleutdanning bli svekket slik organiseringen, med statlig eierskap, er beskrevet i utredningen.

Maritim næring, fiskeri og sjøtransport er i sterkt fokus i Barentshavet. At utdanning og kompetanseutvikling skjer på arktiske premisser er derfor særlig viktig. Styret ved Nordkapp maritime fagskole frykter for de lokale og regionale ringvirkninger et slikt forslag vil innebære for næringsliv, fagmiljø og de maritime yrker.

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har ute en høring angående NOU 2014:14 Fagskolen – et attraktivt utdanningsvalg. Fristen for å gi høringsuttalelser er satt til 25.mars 2015. Høringen er omfattende med 49 ulike punkter, og Finnmark fylkeskommune ønsker å gi høringsuttalelse på noen utvalgte punkter. Saken fremmes til styret i fagskolen slik at utvalget kan gi sin uttalelse i forbindelse med høringen om fagskolen som attraktivt utdanningsvalg.

Hele NOU-en og høringsbrevet finne en på følgende lenke:

<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing-om-fagskolen---nou-2014-14/id2356596/>

Beskrivelse

Finnmark fylkeskommune eier to fagskoler; Nordkapp maritime fagskole og Fagskolen i Kirkenes Anlegg & Bergverk. Nautikk-undervisningen i Nordkapp har vært drevet i alle år som fagskole, etter at utdanningen ble tatt ut av videregående opplæring. NOU 2014:14 drøfter fagskole i videste forstand, historisk alt fra starten til nåværende plassering i utdanningssystemet i Norge, og i relasjon til internasjonale kvalifikasjonsrammeverket. Den forsøker å plassere fagskoleutdanningen inn som profesjonsutdanning, samt gi forslag om hvordan den skal sin rettmessige plass i utdanningssystemet. Essensen er at staten skal overta eierskap, drift og finansiering og dette er en vesentlig del av meldingen.

For Nordkapp maritime fagskole er hovedbudskapet en utfordring, da en i henhold til utvalgets anbefalinger, ikke lengere tilfredsstillende kriteriene som egne utdanningsinstitusjoner i fylket på dette nivået. Utvalget framlegger 49 tiltak der staten bør overta fagskolene, danne egne nye utdanningsinstitusjoner på tertiært nivå, etter modell som «mini universitet/høgskoler» med større enheter.

Utvalget drøfter opprettelser av regionale campus under hovedskoler, som kan ivareta dagens ordning, uten at dette er nærmere utdypet. De nye hovedskolene, som har fått akkreditering av NOKUT, skal da få større fullmakter til å opprette egne nye tilbud innen fagskoleutdanning, slik universitet og høgskoler har i dag. Dagens fagskoler reduseres fra 111 til mellom fem og ni skoler på landsbasis. Begrunnelsen for utvalgets anslag av fem til ni regionale offentlige fagskoler er at fem er en vanlig regional inndeling av Norge, og det kan derfor være hensiktsmessig å følge en normal regional inndeling.

Statlig finansieringsansvar for fagskolene

Utvalget foreslår ny finansieringsordning. Ansvaret for finansieringen av fagskoler bør legges til Kunnskapsdepartementet, som da får det helhetlige ansvaret for fagskolesektoren. Det vil innebære ansvar for fagskoleloven, finansieringsordningen og all øvrig statlig oppfølging av fagskolesektoren som helhet.

Flercampusmodeller

Utredningen sier følgende om flercampusmodeller:

Differensiert finansiering og flercampusmodeller

Utvalget har foreslått at antall offentlige fagskoler skal reduseres og erstattes med større regionale enheter bygd opp i flercampusmodeller (jf. kapittel 8). Det er ulike prinsipper som kan brukes for å organisere flercampusdrift. Den enkelte fagskole kan ha ulik grad av sentralisering av både faglige og administrative funksjoner. Dette må fagskolene selv finne løsninger på. Utvalget er av den oppfatning at én institusjon med flere campuser i de fleste tilfeller vil være mindre kostnadskrevende enn adskilte institusjoner per campus.

Utvalget understreker viktigheten av at gode desentraliserte fagskoletilbud opprettholdes og videreutvikles, og at de ulike hovedcampusene tar ansvaret for opprettelse av nye fagskoletilbud i takt med arbeidslivets og samfunnets behov. Satsingen på desentraliserte og fleksible utdanningstilbud med ansvaret for å utvikle kompetansen i egen region og tilrettelegging for livslang læring er viktig. Det er viktig at en tar høyde for at desentraliserte fagskoletilbud kan være mer kostnadskrevende enn ordinære tilbud, som blir gitt ved fagskolens hovedcampus. For å

sikre at de desentraliserte fagskoletilbudene også er relevante, oppdaterte og utviklingsorienterte, er det viktig at undervisningspersonalet opprettholder tett kontakt med undervisningspersonalet ved hovedcampus. Det forutsetter bruk av kostnadsdrivende elementer, herunder blant annet reisevirksomhet. I regioner som for eksempel Nord-Norge, er avstandene store og det koster mye, både i tid og kroner, å forflytte seg mellom byene og ut til mindre steder hvor det er aktuelt med desentraliserte fagskoletilbud. Kostnader knyttet til reiser og opphold til undervisningspersonalet må derfor påregnes. Økte kostnader til leie av lokaler, leie av lokale lærekrefter og utgifter til fleksible IKT-løsninger bør det også tas høyde for ved finansieringen av de ulike fagskoletilbudene.

Utvalget mener at fagskoler med en større geografisk spredning av studiesteder må kompenseres for et høyere utgiftsnivå enn de øvrige fagskolene, og at dette bør gjøres gjennom et særskilt tillegg i grunnfinansieringen. Dette må anses å være et ledd i å gi de nye fagskolene reell kostnadsdekning ved oppstart.»

Vurdering

Utvalgets innstilling vil, etter det en kan forstå, få konsekvenser for fagskoleopplæringen i Finnmark. Først av alt overtar staten dette utdanningsnivået. Det opprettes mellom fem til ni hovedcampus på landsbasis med muligheter for da å opprette flercampus i mindre enheter i distriktene. Ved at fylkeskommunene gir fra seg fagskolen til staten, mister man styringsretten over hva som bør opprettes og opprettholdes. Videre vil vurdering av kostnadseffektivitet bli lagt til grunn for campusdrift, og man risikerer å miste etablerte og planlagte utdanningsløp på dette nivået.

I dag er det kun fagskoletilbudet i nautikk i Nordkapp som er i regulær drift med studenter. Tilbudet er koplet opp mot den etterspørsel næringslivet har innen faget, og skolen utdanner styrmenn og kapteiner til skipsfart innen frakt og fiskeri. I og med at så å si alle studentene rekrutteres fra fylket, dekker deres utdanning og kompetanse etterspørselen til både fiskebåter, hurtigbåter, fergedrift, supply-skip, hurtigruten mm. Disse rekrutteres i stor grad inn etter realkompetansevurdering fra skolen, og undervisning tilpasses studentmassens behov for kunnskap i henhold til læreplaner. Skulle denne utdanningen kun tilbys for eksempel i Tromsø, som kan være et scenario etter modell fra denne NOU-en, frykter styret at svært få fra fylket tar maritim nautisk utdanning. Jobbene på båter og skip må dekkes av personer fra andre deler av landet. Det er viktig for Finnmark fylkeskommune at dette utdanningstilbudet, som er godt og attraktivt i Finnmark, ikke blir svekket, hverken lokaliseringmessig eller kvalitetsmessig. Det vil også være vanskelig å realisere planene, på sikt, å starte opp en fagskoleutdanning i skipsteknisk drift, noe som kan vise seg å bli vanskelig dersom det foreslåtte hovedcampuset ikke finner dette attraktivt nok eller verdt å satse på.

For Finnmark fylkeskommune har statens finansiering av fagskoletilbudene vært utfordringen. Dette gjelder også for de fleste fylkeskommunene som er skoleeier på dette nivået. Tilskuddet staten yter dekker ikke de reelle kostnadene med drift. Tilskuddene har minket over tid, etter hvert som det har blitt flere studenter siste årene. Fylket sponser driften med betydelige beløp årlig. Framlagte innstilling bygger hele sin argumentasjon på at staten overtar fagskolene og skal drifte disse etter prinsippene, og det er vanskelig å plukke ut momenter fra tiltakslista som drøftes særskilt. For Finnmark, mener styret i fagskolen, at det er av svært viktig betydning at utdanningstilbudet opprettholdes i fylket, om det i fortsettelsen skal være fylkeskommunalt eller statlig eie.

I utgangspunktet er de fleste tiltakene positive og vil fremme status og kvalitet i fagskolen på landsbasis. Imidlertid er man skeptisk til organiseringsforslaget om reduksjon til mellom fem og ni hovedcampus totalt. Fagskolene i dag er fleksible og omstillingsbare i og med at de er relativt små, og de fleste offentlige fagskolene, er samlokalisert med videregående opplæring. Man oppnår god samdrift med bruk av felles lærere og instruktører, og fagskolene har et større miljø å være i. Finnmark fylkeskommune har svært gode resultater å vise til over år for sine studenter, og skolen innehar høy godkjent kompetanse for utdanningen.

Utvalgets drøfting om økonomi til å finansiere driften av fagskolene, er derimot helt på sin plass, da de er underfinansierte. Styret vil støtte forslagene om større tilskudd til fagskolene. En er av den oppfatning av at dette kan la seg gjennomføre, selv med dagens organisering. Når det gjelder de andre tiltakene som foreslår endringer med kvalitetssystemer, inntak, kontroll/tilsyn, lovendinger mm har styret ingen innvendinger til disse.

Konklusjon

Styret i Nordkapp maritime fagskole ser svært positivt på at det er utarbeidet og lagt fram en NOU som setter fagskoleutdanningen på dagsorden. Styret synes det er positivt at man nå ønsker å se på hvordan fagskolene er finansierte. En kan derimot ikke støtte høringsforslagets punkt om en kraftig reduksjon av antallet fagskoler da mangfoldet og attraktiviteten vil kunne svekkes. I tillegg vil den lokale kunnskapen om behov for fagskoleutdanning bli svekket slik organiseringen, med statlig eierskap, er beskrevet i utredningen.

Maritim næring, fiskeri og sjøtransport er i sterkt fokus i Barentshavet. At utdanning og kompetanseutvikling skjer på arktiske premisser er derfor særlig viktig. Styret ved Nordkapp maritime fagskole frykter for de lokale og regionale ringvirkninger et slikt forslag vil innebære for næringsliv, fagmiljø og de maritime yrker.

Med vennlig hilsen

**Trine Noodt /sign/
Styreleder**

**John Arne Andersen
Rektor**